

Для досягнення цієї мети були поставлені наступні завдання:

- визначити найбільш поширені збудники септоріозу листя;

- виділити джерела стійкості проти збудників септоріозу листя пшениці озимої для селекції на стійкість;

- підтвердити польову стійкість проти збудників септоріозу листя у лабораторних умовах;

- виділити кращі сорти як джерела стійкості проти збудників септоріозу листя для подальшого використання у селекції на стійкість.

Методи дослідження: польові (візуальна оцінка стійкості проти збудників септоріозу листя); лабораторні (ідентифікація збудників септоріозу листя, визначення стійкості на відрізках листків у розчині бензimidазолу)

Протягом 2019-2020 років проведено імунологічний моніторинг сортів колекції пшениці озимої за ступенем стійкості проти збудників септоріозу листя в польових і лабораторних умо-

вах, виділено стійкі сорти. Визначено найбільш поширені збудники септоріозу листя.

Висновки. У результаті досліджень протягом двох років виділено сорти, які проявили високу стійкість та стійкість проти збудників септоріозу листя: 'Колонія', 'Тобак', 'Бумер', 'Берегиня миронівська', 'Естафета миронівська', 'Трація миронівська', 'Легенда білоцерківська', 'Царівна' і 'Ясочка'.

Встановлено, що в умовах дослідного поля НВЦ БНАУ зустрічаються два види збудників септоріозу листя: *Septoria tritici* та *Stagonospora nodorum*. Основним збудником септоріозу листя пшениці озимої є *Septoria tritici* – поширення до 95,1%. Збудник *Stagonospora nodorum* на листі пшениці був поширений до 7,4%.

Сорти 'Колонія', 'Тобак', 'Бумер', 'Естафета миронівська', 'Легенда білоцерківська' і 'Царівна' у польових умовах характеризувалися високою стійкістю, у лабораторних умовах їх стійкість підтверджено.

УДК 633.1:631.8

Самець Н.П., наук. співробітник

Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція ІКСГП НААН

E-mail: nataliyasamets@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ АЛЬБІТ І ЛІГНОГУМАТ

На теперішній час наша країна досягла значних успіхів у розробці, адаптації й впровадженні технологій вирощування культур, але стабільної урожайності й валових зборів досягти, поки що, вітчизняні аграрії не змогли. Причиною цього є ще далеко до досконалості агротехніка, непередбачуваність погодних факторів та, особливо, висока ймовірність настання критичних погодних періодів, екстремальних явищ, тощо.

У структурі виробництва продукції рослинництва пшениця яра складає важливий сегмент. Але і ця культура часто потрапляє у складні умови, що фіксуються у до- та післяпосівний, а також у весняно-літній періоди вегетації за останні роки спостережень (дефіцит вологозабезпечення, підвищений температурний фон та ін.). Саме тому важливим елементом у технології вирощування пшениці ярої є застосування антистресових препаратів, яке націлене, в першу чергу, на зняття стресу і підвищення імунітету рослини.

З метою встановлення впливу дії антистресових препаратів на врожайність пшениці ярої, нами були використані матеріали дослідів за 2019–2020 рр.

Вивчалися препарати компанії «Родоніт»:

Альбіт – комплексний препарат, антистресант, що має властивості регулятору росту і фунгіциду.

Лігногумат – стимулятор росту рослин, антистресант, прилипач та мікродобриво, збагачений біологічними активними речовинами – амінокислотами, ферментами, вітамінами, фітогормонами.

Дослідження, проведені у Тернопільській державній сільськогосподарській дослідній станції ІКСГП НААН на полях селекційно-насінницької сівозміни НТВ рослинництва та землеробства, на чорноземі глибокому малогумусному середньосуглинковому, показали, що застосування препаратів Альбіт і Лігногумат БМ сприяло суттєвому збільшенню врожаю пшениці ярої. Так, передпосівна обробка насіння препаратами Альбіт 0,04 л/т та Лігногумат БМ 0,3 л/га забезпечила збільшення приросту врожаю на 0,19 т/га, або 4,7%. При додатковому обприскуванні цими ж препаратами у фазу куцання продуктивність зросла на 0,28 т/га, або на 7,4%. При ще одному додатковому обприскуванні у фазу прапорцевого листка врожайність підвищилась на 0,41 т/га, або на 12,2%. Подвійне обприскування цими препаратами (але без обробки ними насіння), сприяло приросту врожаю на 0,28 т/га, або 6,9%.

Отже, застосування антистресових препаратів Альбіт і Лігногумат БМ сприяє захисту рослин пшениці ярої від несприятливих чинників погодних умов та є ефективним засобом у підвищенні врожайності.